
INGEBOEKT

Aan wie zich wil oriënteren op de schooltaal/thuistaal-problematiek stellen we vier recente publikaties voor, die - zoals we voor dit onderwerp stilaan mogen verwachten - afkomstig zijn van onze Noorderburen. De eerste is het DCN-cahier "Dialect en school", dat een ruim theoretisch denkkader verschaft, aangevuld met enkele suggesties voor taalbeschouwingslessen rond dialect. De drie overige publikaties zijn verkrijgbaar bij de Stichting voor de Leerplanontwikkeling. "Dialect op de basisschool" en "Werken met dialect in de klas" geven de belangrijkste bevindingen van het Kerkradeproject weer en vertalen die naar praktisch bruikbaar lesmateriaal voor de basisschool. "Taalvaardigheid in de basisschool" gaat - zoals de titel al laat vermoeden - verder dan het schooltaal/thuistaal-vraagstuk : er wordt een leerplan ontwikkeld voor het moedertaalonderwijs in de basisschool.

Voor geïnteresseerden : de publikaties van de SLO kunnen besteld worden op volgend adres : Stichting voor de Leerplanontwikkeling

Klanderij 204

NL 7511 HV Enschede

De prijs schommelt tussen de 150,- en 200,- Bfr.

Even nader kennismaken.

Dialect en school

A. Hagen en J. Sturm : Dialect en school. Groningen : Wolters-Noordhoff 1982 (DCN-cahier 12), 144 p., 320,- Bfr.

Het twaalfde DCN-cahier wijkt in zekere zin af van de elf voorgaande : het theoretisch gedeelte (p. 13-118) heeft hier meer dan de bovenhand op het praktisch gerichte deel (p. 119-144), maar het is dan ook meer dan de moeite waard.

A. Hagen, die de theorie voor zijn rekening nam, benadert het verschijnsel dialect vanuit vier verschillende optieken. Eerst en vooral geeft hij een idee van wat een dialect is en op welke manieren het bestudeerd kan worden in de dialectologie. Daarna ontleedt hij de structurele kenmerken van dialecten en tracht daarbij een aantal vooroordelen rond het zogenaamd primitieve karakter er van uit de weg te ruimen. Bovendien schetst hij de aan de gang zijnde evolutie van dialect over allerlei tussenstadia naar de standaardtaal. In een derde deel komt het sociale profiel van dialecten aan de orde d.w.z. door welke sociale groepen wordt dialect gesproken, met welke functies en hoe staan zijzelf en

anderen daar tegenover ? Een laatste hoofdstuk is gewijd aan de school-taal/thuistaalproblematiek op school : Spreken leerlingen dialect ? Hoe reageren leerkrachten erop ? Heeft het invloed op de standaardtaal-hantering en ruimer op de schoolloopbaan van de kinderen ? Er wordt een mogelijk antwoord geformuleerd op deze en zoveel andere vragen. De tekst is geschreven vanuit een visie op dialect en school, die A. Hagen voor een groot deel ontwikkeld heeft op basis van het Kerkrade-project, waaraan hij actief heeft meegewerkt van bij het begin. Hij stelt het verschijnsel voor in al zijn complexiteit, gestaafd door heel wat cijfermateriaal van recent sociolinguïstisch en onderwijskundig onderzoek. De plaats die hij het dialect op school toewijst, is die van hulptaal d.w.z. er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de taal van het kind voor de mondelinge verbale communicatie in de klas en het dialect wordt ingeroepen als middel om de standaardtaal (zowel mondeling als schriftelijk) te leren hanteren.

A. Hagen heeft niet de pretentie een alleenzalmakende oplossing te bieden, maar hij verschaft de lezer een klare kijk op de zaak, zowel vanuit linguïstische als onderwijskundige hoek. Zo kan die zich een visie ontwikkelen die bij het handelen in de klaspraktijk zijn vruchten zal afwerpen.

Een aanrader dus voor de lerarenopleidingen. Uit diverse onderzoeken-voor Vlaanderen zie deze Vonk - is gebleken dat leerkrachten weinig of geen weet hebben van de functies en sociale draagwijdte van de taal waarmee het kind de school binnenstapt. Hij zal bepaalde taalvaardigheids-, leer- en zelfs gedragsmoeilijkheden van het kind dan ook vaak verkeerd inschatten. Je moet in de eerste plaats een probleem kunnen onderkennen en pas daarna kan je aan een oplossing gaan sleutelen. Maar niet alleen voor aanstaande leerkrachten is de tekst interessant. Het zou goed zijn als zoveel mogelijk leerkrachten in functie op alle onderwijsniveaus en zoveel mogelijk beleidsmensen deze basistekst door-namen om op die manier hun attitude t.o.v. dialect en dialectsprekers op school op een positieve(re) leest te schoeien.

Het DCN-cahier wordt afgerond met de zo nodige portie onderwijspraktijk, die zowel kwantitatief als kwalitatief weinig te bieden heeft. Jan Sturm zet een boom op over het waarom en hoe van dialectbeschouwing in het groter geheel van taalbeschouwingslessen. Hij voegt er drie bijlagen aan toe die concreet lesmateriaal voor verschillende onderwijs-niveaus voorstellen, maar waar hij zelf niet volledig achterstaat, gezien zijn visie op dialectbeschouwing als direct aansluitend bij voorvallen uit de klaspraktijk. Je kan er toch misschien wat bruikbare ideetjes uithalen.

Dialect in de klas

H. Hos, H. Kuiper en H. Van Tuijl : Dialect op de basisschool. Enschede, SLO/SVO 1982, 188 p.

L. Swachten, M. Vaessen : Werken met dialect in de klas. Het Kerkraads voorbeeldenboek. Nijmegen, NIVOR/NCDN 1982, 133p.